

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XXVI. De Testamentis & ultimis voluntatibus. D. 20. S. 2. C. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

cunque quantitatis aut valoris existant, donare, testamento aliâve ultimâ voluntate in favorem consanguineorum vel aliorum disponere licitè valeant; quòdque si ab intestato decesserint, ea bona ad ipsorum agnatos vel alios, qui eis de jure succedere deberent, liberè devolvantur. Et INNOC. XII. anno 1691. JOBOCO EDMUNDO Episcopo Hildesienfi simile privilegium de bonis prospectu Ecclesiæ quæ sitis tam ad causas profanas quàm pias testandi concessit; hinc *l.c.* censet *Pichler*, juri scripto de Clericorum peculio Ecclesiæ relinquendo posse per consuetudinem contrariam derogari, ac in variis locis videtur derogatum, dum obtentâ facultate testandi & nominatis Executoribus bona relicta Clericorum obveniunt consanguineis ab intestato; quia quidquid est obtinibile per privilegium Pontificis, per se quoque obtinibile est per consuetudinem saltem immemoriam. Vid. *Nuc. Theol. Exam. 8. n. 5. §. 4.*

TITULUS XXVI.

De Testamentis & ultimis Voluntatibus.

De his actum est in *Nucl. Theol. Exam. 14. n. 4.* quibus addenda sequentia Capitula h. t.

1. I. *In Decret. c. 3.* „Secundum piissimas leges dilatae defunctorum piaer voluntates Episcopali suppleantur studio. Circa quod notant DD. Si haeredes vel Executores infra sex menses utiles a die aditae haereditatis (nisi aliter Testator disposuerit) negligant solvere legata pia, cogendi sint ab Episcopo, ut postea solvant cum omni emolumento inde percepto & interesse.

2. C. 5. „Jure Civili haeres ad solvendum cogitur, si Testator aliena legaverit; sed injustum videtur, ut Ecclesia legataria detineat aliena, & restituere non debeat. Ob quod putat *Wagn.* quamvis, si quis scienter leget alienum, haeres obligetur ad rem illam, si sit sub commercio humano, redemptam Legatario probanti scientiam legantis tradere, vel aestimationem ejus solvere; si vero ignoranter legaverit, putans esse rem suam, legatum censeatur esse irritum, nisi esset factum personae consanguineae; aut si Ecclesiae scienter legatum sit alienum, juxta varios DD. ad *b. C.* ex benignitate Canonica haeredes non esse cogendos ad solvendam aestimationem illius, ne Ecclesia videatur bonis temporalibus inhiare.

3. C. II. „Mandat Pontifex, causam super relictis Ecclesiae non secundum leges

„requirentes septem vel quinque testium
 „interventionem, sed secundum Decre-
 „torum Statuta tractari, tribus aut duo-
 „bus testibus legitimis requisitis, quia
 „scriptum est: *In ore duorum vel trium
 testium stat omne verbum.* Ex quo infert
 communis TT. & Canonistarum, teste
 Lacr. L. 3. p. 2. n. 1130. Testamentum aliã
 ve dispositionem ad pias causas valere,
 modò constet de voluntate Testatoris,
 v. g. si scripserit aut subscripserit cum
 Consule & die, estò sine ullo teste aut juris
 solemnitatibus; item si hæres ab eo im-
 mediatè audiêrit, teneri pro foro interno
 legata solvere; *Cùm non sit ad externam
 fidem decurrendum, quàm si aliter non
 possit haberi veritas,* ait Imp. L. Fin. C. de
 fid. com. Quamvis non teneatur credere
 uni testi etiam jurato; secus, si probetur
 voluntas defuncti per duos tantum testes
 fide dignos, qui in foro externo pro causa
 pia plenè probant.

4. C. 13. „ Qui ultimam suam volunta-
 „tem alterius dispositioni committit, nihil
 „per se penitus ordinans vel determinans,
 „non videtur decedere intestatus. Circa
 quod sunt variæ DD. interpretationes
 apud Gonzal. b. c. Aliqui censent, tale
 testamentum aliàs à Jure Civili reproba-
 tum ideo valere, quia testator committen-
 da

do voluntatem suam alienæ dispositioni tacitè intelligitur, quòd eum instituerit hæredem, ut bona sua inter pauperes aut pios usus convertat, quia quivis præsumitur voluisse animæ suæ meliori modo consulere. *Gonz. l.c.* ait: *INNOCENTIUM h.c.* non affirmare, testatoris voluntatem alterius voluntati committi posse contra jura, q. d. *Instituo hæredem, quem Titius voluerit*; posse tamen committi alterius dispositioni seu ordinationi, q. d. *Volo, ut Titius nomine meo testetur*; vel: *Quod disposuerit Titius, ut Testamentum meum observari volo*; quam dispositionem tum ad causas profanas, tum ad pias valere, notum est, ait *Gonz.* Vide *Pirrh. b.t. n. 23.* *Reiffenst. n. 435. &c.*

5. C. 18. „Filius hæres à Patre institutus „hoc modo, ut patruis suis hæreditatem „restitueret, si absque filiis masculis moreretur, habet in bonis Patris legitimam „seu tertiam partem debitam jure naturæ, in qua gravari nequivit; nec non „quartam Trebellianicam, quam quilibet „extraneus restitutione gravatus deducere potest; propter quod valet tertiam „& quartam præfatas in ultima voluntate legare, licet ipsas non exprimat in legando.

6. II. In 6. *b. t. c. j.* decernitur: „Si Pater „filium

„ filium & filiam habens impuberes, filiam
 „ in re certa, filium verò in cæteris bo-
 „ nis instituit hæredem, & uxori aliqua
 „ legavit, hanc conditionem adjiciens:
 „ *Ut si filia decederet sine liberis, filio; si*
 „ *filius absque liberis obiret, filia; si utrum-*
 „ *que sine liberis decedere contingeret, pau-*
 „ *peribus hæreditas obveniret,* tunc pro-
 „ libus defunctis ante tempora puber-
 „ tatis absque deductione Trebellianicæ
 „ & legitimæ omnia bona pauperibus
 „ deferuntur, & matri superstiti nihil ex
 „ iis debetur; prædictæ namque substi-
 „ tutiones intelliguntur esse pupillares,
 „ quia substitutiones ita semper sunt in-
 „ terpretandæ, (dummodo verbis & per-
 „ sonis institutis id conveniat) ut substi-
 „ tutio directâ potius intelligatur quàm
 „ obliqua, quanquàm directâ interdum
 „ ad Fideicommissum ex causa trahatur.
 „ Licet autem proles matrem Testamen-
 „ to portione legitimâ privare non possit,
 „ pater tamen potuit in testamento, quod
 „ proli impuberi fecit.

7. Pro hujus intelligentia observa, sub-
 stitutionem hæredis instituti aliam esse
 DIRECTAM, quæ fit verbis immediatè ad
 substitutum directis à Testatore, èstque
 vel *Vulgaris*, ut si dicat: *Cajus hæres meus*
esto; si is non potuerit vel noluerit, Seju-
ellus

esto, quæ per aditionem hæreditatis à Cajo factam expirat; vel *Pupillaris*, ut si pater dicat: *Filius meus impubes hæres meus esto; si intra ætatem pupillarem decesserit, Mævius esto, vel pauperes hæredes sunt*, quo adveniente pubertate evanescit. Aliam *OBLIQUAM* seu *Pre- cariam*, quæ fit verbis ad hæredem institutum directis, cujus fidei committit, ut hæreditatem (quæ ideo dicitur fidei- commissaria) tradat alteri, casu quo sine liberis decedat, v. g. si dixerit: *Titius sit meus hæres, quem rogo*, (quod idem hîc est ac *mando*) *ut quando morietur, rem Cajo restituat*. Differunt hæ duæ substi- tutiones, quia directè substitutus acci- pit hæreditatem, si primò institutus eam non obtineat, directè à Testatore, idque sine diminutione; econtra indirectè sub- stitutus seu fideicommissarius eam ac- cipit directè ab hærede fiduciario, ut si hic eam non obtineat, v. g. si moriatur ante Testatorem, indirectè substitutus nullum jus habeat; aut si eam à Fidu- ciario obtineat, quartam partem juxta *L. Trebellianicam* amittat. Semper autem substitutionem ita esse intelligendam, ut directa potiùs quàm obliqua censeatur, si persona ferant & verba, ait Pontifex l. c. Imò effectus substitutionis directæ

sæpe ad Fideicommissum trahuntur, ut non sit locus deductioni Trebellianicæ, v. g. in Fideicommisso Familiæ, aut universali ad pias causas; item si Testator eam prohibeat &c. apud Leur. *h. t. Q. 691.*

8. Præterea in 6. *h. t. c. 2.* ait Pontifex: „Religiosus executor testamenti deputatus, non potest (cùm velle & nolle non habeat) hujusmodi officium suscipere, nisi à Superiore petitâ super hoc licentiâ & obtentâ. Ast FF. Minores vi suæ professionis executores esse non possunt; licet possint assumi in consultores Executoris, vel Electores, v. g. si Testator dicat: *Petrus executor mei testamenti nihil faciat, nisi de vel cum consilio Titii Minoris; aut Ille sit Executor mei Testamenti, quem Titius Minor nominaverit.* Ita Kerckhove in *stat. c. 5. §. 9. n. 6.*

9. III. In Clement. *h. t. c. un.* statuit „Pontifex, ut Religiosi etiam exempti ad executionem cujuslibet ultimæ voluntatis deputati, etii Prælationis officio fungantur, locorum Ordinariis debitam de susceptæ executionis officio teneantur reddere rationem, quocunque non obstante privilegio.

10. Pro fine nota, omne Testamentum semper posse mutari, cassari ac revocari, vel contrario factò, v. g. Cancellatione,
sub-

subtractione materiæ per donationem omnium bonorum reservato, usufructu &c. vel formatione novi validi, estò sit reciprocum in eadem charta conscriptum, etiam invitâ alterâ parte; quia, ut ait Sanch. *Conf. Mor. L. 4. c. 1. Dub. 7.* Nullâ ratione potest inveniri via, ut Testamenta fiant irrevocabilia. Unde nec pactum non revocandi aliquid efficit, quamvis juratum, quia tunc non quidem licitè, atamen validè revocatur per posterius, quia de Testamenti natura est, esse usque ad mortem revocabile; juramentum autem naturam actûs non mutat. Si tamen tunc una pars suum clandestinè revocâisset, etiam compars suum tacitè revocâsse censetur. Ita *Reiffenst. h. t. n. 381.*

TITULUS XXVII.

De Successionibus ab Intestato.

INTESTATUS dicitur, qui vel omnino testamentum non fecit, vel non validè fecit; aut id, quod fecit, ruptum irritumque factum est; aut si ex eo nemo hæres extiterit. *Instit. de Hæred. quæ ab Intest.* Unde tali succedentes in bonis, vocantur hæreses *ab Intestato*; qui hoc ordine succedunt: 1. Legitimi descendentes. 2. His deficientibus succedunt ascendentes proximi

mi